

LAUSUNTO

Eduskunnan ympäristövaliokunta

YMV@eduskunta.fi

Viite: Eduskunnan Ympäristövaliokunnan pyyntö Talotekninen teollisuus ja kauppa ry:lle antaa asiantuntijalausunto torstain 16.04.2020 klo 10:00 kokousta varten

Asia: HE 23/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähköajoneuvojen latauspisteistä ja latauspistevalmiuksista rakennuksissa sekä rakennusten automaatio- ja ohjausjärjestelmistä ja maankäyttö- ja rakennuslain 126 §:n muuttamisesta

Talotekninen teollisuus ja kauppa ry (Talteka) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Yleiset kommentit ehdotuksista

Hallituksen asettama tavoite hiilineutraalisuudesta 2035 mennessä on maailman kunnianhimoisempia. Yhteiskunnan eri osa-alueiden digitalisoituminen ja sähköistyminen (mm. liikenne, lämmitys, teollisuus) nähdään hyvänä suuntana pyrittäessä vähentämään energiankulutusta ja tätä kautta helpottamaan pääsyä eroon fossiilisista polttoaineista ja edelleen tällä tavalla mahdollistaa hiilineutraali tulevaisuus.

Talteka keskittyy lausunnossaan lakiesityksen rakennusten automaatiota koskevaan osaan, joka kokonaisuutena on hyvä ja kannatettava. Rakennusten teknisten järjestelmien käyttämiseksi tarkoitetut automaatoratkaisut ovat erittäin tehokas keino parantaa rakennusten energiatehokkuutta nopeasti ja kustannustehokkaasti.

Olemassa oleva rakennuskanta tuottaa Suomessa yhtä paljon hiilidioksidipäästöjä kuin koko liikenne yhteensä. Automaation avulla voidaan vaikuttaa nopeasti ja tehokkaasti koko olemassa olevan rakennuskannan energiatehokkuuteen ja sitä kautta päästöihin. Siksi toiveenamme on, että tämä tehokas keino otettaisiin lakiesityksessä nyt ehdotettua tasoa kunnianhimoisemmin käyttöön myös määräyksinä. Käytännön rakentamisessa automaatoratkaisut ovat jo nyt esitetyjä minimivaatimuksia tehokkaampia, koska niiden katsotaan olevan taloudellisesti kannattavia.

Lakiesityksen perusteluissa esitetyt kannattavuusarvioinnit perustuvat energian nykyhintoihin, mutta energiantuotannon päästöt tulevaisuuden päästökertoimiin. Pitkälle tulevaisuuteen vaikuttavassa lainsäädännössä on huomattava, että käytetty arviointitapa antaa konservatiivisen ja jopa vähättelevän arvion kannattavuudesta. Mikäli kannattavuusarvioissa otettaisiin huomioon energian hinnan tulevaisuuden kehittymistä,

joukko ei-asuinrakennuksia, joiden tehontarve asettuu välille 70 kW – 290 kW, olisivat tehokkaiden toimenpiteiden piirissä myös automaation hyödyntämisen osalta.

Koska automaation arvioidaan olevan tehokas keino rakennusten energiatehokkuuden parantamiseen, ehdottaa Talteka, että ainakin direktiivin 14 ja 15 artiklan viidensissä kohdissa mainitut asuinrakennuksia koskevat keinot otettaisiin mukaan energiatehokkaan rakentamisen säädöksiin. Kohdan mukaan asuinrakennuksien osalta voidaan säätää vaatimuksia, joilla varmistetaan että järjestelmien tehokkuutta voidaan seurata ja energian kysyntäjousto ja optimaalinen käyttö mahdollistaa.

Neuvontamenettelyt tarkastusten ja rakennusautomaation vaihtoehtona

On hyvä, että teknisten järjestelmien tarkastuksia koskevien määräysten sijasta on päädytty käyttämään vaihtoehtoista neuvontamenettelyä. Tarkastukset olisivat tehokas tapa kiinnittää huomiota energiatehokkuuteen ja konkreettisesti vaikuttaa siihen. Suomen kaltaisessa pitkien välimatkojen harvaan asutussa maassa rakennusten tarkastaminen saattaisi kuitenkin johtaa kohtuuttomiin tilanteisiin ja lisääntyviin kustannuksiin.

Vaihtoehtoista neuvontamenettelyä käytetään nykysäädännössä lämmitysjärjestelmien ja ilmastointijärjestelmien yhteydessä. Lakiesityksen taustamateriaalien mukaan neuvontamenettelyn vaikuttavuutta on arvioitu välillisesti, mikä on ollut riittävä menettely yksittäisten järjestelmien ja neuvonnassa. Neuvontamenettelyn alan laajentuessa isoon joukkoon teknisiä järjestelmiä ja aikaisempaa suurempaan osaan rakennuksia Talteka ehdottaa, että neuvontamenettelyä rahoitettaisiin nyt esitettyä huomattavasti isommalla rahoituksella niin, että neuvonnan koordinoinnin lisäksi rahoitettaisiin myös varsinaista neuvontaa ja siinä tarvittavan materiaalin valmistamista.

Lakiesityksen perusteluissa on neuvontamenettelyn kustannuksiksi arvioitu vuoden 2017 toteutuneiden kustannusten perusteella 867.000 euroa, josta valtion osuus on 365.000 euroa loppujen noin puolen miljoonan ollessa yritysten ja sidosryhmien osuutta. Tämä vajaa miljoona euroa rinnastetaan rakennusten omistajille tarkastusmenettelystä koituvaan noin 12 miljoonan euron kustannukseen. Neuvonnan koordinoinnista arvioitua 876.000 euron kustannuksen voisi myös rinnastaa autojen päästömittauksista ja teknisestä katsastuksesta muodostuvaan kustannukseen. Näinkin voidaan todeta rakennusten hiilidioksidipäästöjen seurantaan arvioidun rahoitustarpeen olevan selvästi alimitoitettu. Käytössä oleva henkilöautokanta on noin 2,7 miljoonaa autoa, joille uusia autoja lukuun ottamatta tehdään pääsääntöisesti kahden vuoden välein noin 25 euron päästömittaus. Tästä koitua pelkästään päästöjen valvontaan liittyvä kustannus on karkeasti arvioiden yli 30 miljoonaa euroa. Lisäksi teknisen katsastuksen kustannus on yli 50 miljoonaa euroa.

Direktiivissä annetaan mahdollisuus toteuttaa rakennusten teknisten järjestelmien tarkastuksen vaihtoehtoina joko neuvontamenettely tai asettaa vaatimuksia rakennusten automaatio- ja ohjausjärjestelmille. Neuvontamenettelyn vaikuttavuutta voidaan parantaa, mikäli neuvonnan kohteesta on saatavissa luotettavia mittaus- ja käytötapatietoja. Nämä tiedot voidaan saada tehokkaasti vain automaation avulla, mistä syystä automaation ja

osan määrättyllä lämmitetyllä alueella. Olemassa oleviin rakennuksiin on asennettava tällaiset itsesäätyvät laitteet, kun lämmönkehittimet vaihdetaan ja se on teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa.”

Soveltamisalaan on tullut uusia teknisiä järjestelmiä kuten esimerkiksi rakennusten automaatio- ja ohjausjärjestelmä, jolle ei ole vahvistettu järjestelmävaatimuksia. Lisäksi kansallisessa lainsäädännössä ei ole vaatimusta itsesäätyville laitteille, joilla tarkoitetaan yksinkertaisimmillaan omavoimaisia termostaattisia patteriventtiileitä.

Yhteenveto

Kansallisessa toimeenpanossa ehdotetaan, että Suomi toimeenpanisi EPBD 2018 -direktiivin kunnianhimoisemmin kuin mitä direktiivin perustaso edellyttää. Lakiesitys on kokonaisuudessaan kannatettava, mutta Taltekan mielestä rakennusten energiatehokkuutta koskeva rakennusautomaatio-osa voitaisiin toteuttaa kunnianhimoisemmalla tavalla kuin mitä nyt on tehty niin teknisten järjestelmien vaatimusten kuin neuvontamenettelyjenkin osalta. Neuvontaan panostamisen tulisi olla nykytilanteeseen nähden moninkertainen, jotta se olisi toimiva vaihtoehto tarkastusmenettelylle.

Olemassa olevat rakennukset tuottavat saman verran hiilidioksidipäästöjä kuin koko liikenne Suomessa. Automaatiolla ja neuvonnalla voidaan vaikuttaa nopeasti ja tehokkaasti suureen osaan Suomen hiilidioksidipäästöistä. Taltekan mielestä näitä mahdollisuuksia tulisi hyödyntää nyt ehdotettua tehokkaammin.

Kunnioittavasti

Ilkka Salo

Toimitusjohtaja

Talotekninen teollisuus ja kauppa ry (Talteka)

Lisätietoja:

Ilkka Salo

ilkka.salo@talteka.fi

040 847 9907

ja

Juhani Hyvärinen

Johtaja, Teknologia

juhani.hyvarinen@talteka.fi

040 745 7907